

**Συνεργασία Δημοτικών Σχολείων και Νηπιαγωγείων με την
Αντιδημαρχία Καθαριότητας Θεσσαλονίκης με στόχο μια βιώσιμη
πόλη, στο πλαίσιο του προγράμματος του Γραφείου Περιβαλλοντικής
Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης « Όμορφη και Καθαρή
Θεσσαλονίκη- Ευθύνη όλων μας»**

Μαρίνα Βαχτσεβάνου, Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Α/θμιας Εκπ/σης Ανατολικής Θεσσαλονίκης

Λέξεις κλειδιά: Πρόγραμμα Π.Ε., Γραφείο Π.Ε., μαθητές, τοπική αυτοδιοίκηση, αντιδημαρχία καθαριότητας, καθαριότητα, ανακύκλωση, βιώσιμη πόλη

Θεματική ενότητα: Πρόγραμμα Γραφείου Π.Ε. – Άτυπο τοπικό θεματικό δίκτυο Π.Ε.

Περίληψη

Από τη σχολική χρονιά 1999-2000 μέχρι και το 2003-2004, 4670 περίπου μαθητές/τριες Δημοτικών Σχολείων του Δήμου Θεσσαλονίκης πήραν μέρος στο πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης « Όμορφη και καθαρή Θεσσαλονίκη ευθύνη όλων μας » στο πλαίσιο του ομώνυμου άτυπου δικτύου Π.Ε. Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί προϊόν συνεργασίας της Αντιδημαρχίας καθαριότητας του Δήμου Θεσσαλονίκης και των Γραφείων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης των Διευθύνσεων της Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης. Σκοπός του προγράμματος είναι η συνεισφορά των μαθητών στην κατεύθυνση της βιωσιμότητας της πόλης τους, με την απόκτηση θετικής στάσης σχετικά με την καθαριότητα στους δημόσιους χώρους.

Ο σκοπός

Ως Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και σε συνεργασία με τον Υπεύθυνο Π.Ε της Β/θμιας Εκπ/σης ήρθαμε σε επικοινωνία με την Αντιδημαρχία Καθαριότητας προκειμένου να θέσουμε τους άξονες συνεργασίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης και σχολείων με σκοπό οι μαθητές/τριες του Δήμου Θεσσαλονίκης να αποκτήσουν νοοτροπία που θα οδηγεί στον περιορισμό της ρύπανσης από τα σκουπίδια και θα προωθεί τη βιωσιμότητα της πόλης.

Η μέθοδος

Η Αντιδημαρχία καθαριότητας ανέλαβε την υλικοτεχνική στήριξη του προγράμματος.

Στην αρχή κάθε σχολικής χρονιάς καλούνται όσοι εκπαιδευτικοί επιθυμούν να ασχοληθούν με το θέμα της καθαριότητας- ανακύκλωσης σε ενημερωτική ημερίδα και σε όσους δηλώσουν συμμετοχή, παρέχονται από την Αντιδημαρχία Καθαριότητας τα απαιτούμενα υλικά και μέσα για την υλοποίηση του προγράμματος όπως: δημοσιογραφικά κασετόφωνα, φωτογραφικά φιλμ, χάρτης της πόλης, τετράδια-ημερολόγια για τις ομάδες εργασίας των μαθητών, маркаδόροι, χαρτί Α4, αφίσες με τις μασκότ του προγράμματος, τον καθαρούλη και την ανακυκλωσούλα, αυτοκόλλητα, το εκπαιδευτικό υλικό « Θησαυρός από σκουπίδια». Επίσης παρέχεται δωρεάν εμφάνιση των φιλμ, δωρεάν μετακινήσεις των μαθητών/τριων με λεωφορεία του Δήμου για μελέτες πεδίου στη χωματερή και στο σταθμό μεταφόρτωσης

απορριμμάτων, δωρεάν επίσκεψη κουκλοθέατρου στα σχολεία με θέμα σχετικό με την καθαριότητα και την ανακύκλωση.

Η Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης έχει την ευθύνη της παιδαγωγικής στήριξης και της οργάνωσης συνεργατικών δράσεων.

Οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να συμβουλευτούν ένα έντυπο της Υπεύθυνης Π.Ε με ενδεικτικές προτάσεις για την υλοποίηση του προγράμματος και σε όλη τη διάρκεια παρέχεται στήριξη και πληροφόρηση είτε μέσω ομαδικών συναντήσεων είτε σε ατομική βάση.

Τα αποτελέσματα

Οι μαθητές και μαθήτριες όλων των τάξεων και των ηλικιών του Δήμου Θεσσαλονίκης ασχολήθηκαν με μια σειρά δραστηριοτήτων : προβληματίστηκαν, κατέγραψαν και ερεύνησαν το πρόβλημα των απορριμμάτων, την αισθητική ρύπανση (μουτζουρωμένοι τοίχοι, λερωμένα αγάλματα, εγκαταλειμμένα αυτοκίνητα), το πρόβλημα με τις ακαθαρσίες ζώων στους δρόμους και τα πεζοδρόμια κ.α., φωτογράφισαν τα προβλήματα, πήραν συνεντεύξεις από πολίτες της Θεσσαλονίκης σχετικά με τη συμπεριφορά τους - πότε, πού, πώς πετούν τα σκουπίδια τους - , υιοθέτησαν περιοχές και φρόντιζαν για την καθαριότητά τους, επικοινωνήσαν μέσω του διαδικτύου με άλλους μαθητές σε άλλες πόλεις της Ελλάδας για να ανταλλάξουν απόψεις, συμμετείχαν σε δραστηριότητα παραγωγής ανακυκλωμένου χαρτιού, συνέταξαν προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και τις έστειλαν στο Δήμαρχο, έπαιζαν παιχνίδια ρόλων.

Από το 2004, κάνουν συλλογή του χαρτιού στους ειδικά για τα σχολεία κατασκευασμένους κάδους, που από το 2004 διέθεσε η Αντιδημαρχία καθαριότητας, σε όλα τα σχολεία που συμμετέχουν στο πρόγραμμα, σύμφωνα με το εξής μοντέλο: Σε κάθε τάξη υπάρχουν οι ειδικά σχεδιασμένοι κάδοι ανακύκλωσης. Όταν οι κάδοι γεμίζουν οι υπεύθυνοι μαθητές κάθε τάξης αδειάζουν το περιεχόμενο στις ειδικές σακούλες του Δήμου που υπάρχουν σε κάθε σχολείο. Όταν γεμίσουν οι σακούλες, ο υπεύθυνος μαθητής τηλεφωνεί στο τμήμα ανακύκλωσης που Δήμου που είναι επιφορτισμένο με την άμεση εξυπηρέτηση των σχολείων και ειδοποιείται το ειδικό αυτοκίνητο ανακύκλωσης του δήμου που παραλαμβάνει το χαρτί.

Σε όλα τα σχολεία ως επιβράβευση, που λειτουργεί και ως ένα είδος κινήτρου, δίνεται μια συλλογή πέντε βιβλίων σχετικών με την ανακύκλωση χαρτιού, γυαλιού, πλαστικού καθώς και λογοτεχνικά βιβλία και βιβλία κατασκευών.

Καθ όλη τη διάρκεια των πέντε χρόνων του προγράμματος πραγματοποιήθηκαν πολλές συνεργατικές δράσεις όπως:

- ενημέρωση των πολιτών με πορεία και πικετοφορία των μαθητών στους δρόμους της γειτονιάς των σχολείων,
- διανομή εντύπου στους περίοικους με πληροφορίες και συμβουλές για τη μείωση της κατανάλωσης και την ανακύκλωση,
- συμβολικός καθαρισμός μνημείων (περίβολος του Γενί τζαμί, αγάλματα στην περιοχή της παραλίας της Θεσσαλονίκης)στο πλαίσιο της προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς,
- τηλεοπτική και ραδιοφωνική ενημέρωση για το περιεχόμενο του προγράμματος ,
- συμμετοχή σε διαγωνισμό συνθημάτων και καλύτερης διαφήμισης για την ανακύκλωση,
- υιοθεσία των πάρκων της γειτονιάς του σχολείου και φροντίδα για την καθαριότητά του,
- ζωγραφική σε κάδους απορριμμάτων της γειτονιάς

- διάφορα happenings για την ευαισθητοποίηση των πολιτών κ.ά .

Συζήτηση

Από την υλοποίηση του προγράμματος «Όμορφη και καθαρή Θεσσαλονίκη Ευθύνη όλων μας», που αποτελεί ουσιαστικά μια εφαρμογή της Local Agenda 21 για τη Θεσσαλονίκη, θεωρούμε ότι βγαίνουν πολύ θετικά αποτελέσματα σχετικά με τη συνεργασία Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σχολείου και γονέων- αφού μέσω των μαθητών, και των συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων ενεργοποιούνται οι γονείς και το ευρύτερο οικογενειακό περιβάλλον-, στο θέμα της αλλαγής στάσης και συμπεριφοράς απέναντι στο μεγάλο πρόβλημα των σκουπιδιών που ταλαιπωρεί όλες τις μεγάλες πόλεις. Το γεγονός ότι 5000 μαθητές γνωρίζουν και συμμετέχουν στη μαζί με τους γονείς τους στη διατήρηση της καθαριότητας της πόλης τους και στη διαδικασία της ανακύκλωσης και κάθε χρόνο ο αριθμός αυτός αυξάνει, αποτελεί στοιχείο ενθαρρυντικό στην κατεύθυνση για επίτευξη της βιωσιμότητας της Θεσσαλονίκης.

Οι εκπαιδευτικοί διαπιστώνουν - από την παρατήρηση των μαθητών/τριων- ότι δεν πετάν σκουπίδια οπουδήποτε, φροντίζουν την καθαριότητα της τάξης, του χώρου της αυλής, της γειτονιάς και της πόλης γενικότερα , κάνουν παρατηρήσεις σε όσους συμπολίτες δεν συμπεριφέρονται σωστά και κατανοώντας με βιωματικές δραστηριότητες τη σημασία της ανακύκλωσης και της μείωσης του όγκου των σκουπιδιών, πολλοί μικροί μαθητές είναι σε θέση να αναλάβουν την ευθύνη της ανακύκλωσης στο σπίτι τους.

Βιβλιογραφία

1. Βαχτσεβάνου, Μ., (2000) *Διερεύνηση της συμπεριφοράς σχετικά με την καθαριότητα σε δημόσιους χώρους μαθητών σχολείων του Δήμου Θεσ/νίκης που υλοποίησαν σχετικό πρόγραμμα Π.Ε.*, Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με θέμα «Π.Ε – Μείωση σχηματισμού και διαχείριση απορριμμάτων», Κόνιτσα
2. Τρικαλίτη Α., Παλαιοπούλου Ρ., (1999) *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση για βιώσιμες πόλεις*, ΥΠΕΠΘ, Αθήνα
3. UNESCO, UNEP – IEEP, (1983) *Environmental Module on Environmental Problems in Cities*, Paris